

[Kofod-Svendsen]

Men det fælles ønske om at fremme ejendomsretten består.

Her vil jeg gerne gøre rede for, hvorfor jeg mener, det er væsentligt at arbejde for øget medejendomsret.

Min første begrundelse er moralsk. Ud fra en retfærdighedsbetragtning bør de, som er med til at skabe værdierne, også have dem som personlig ejendom.

For det andet skaber den enkelte lønmodtagers formuedannelse forudsætninger for en højere grad af personlig frihed og en højere grad af selvrespekt.

For det tredje mener jeg, at en spredning af ejendomsretten hindrer kapitalkoncentrationer. Medejendomsret er efter min mening et middel til at give alle i samfundet en større frihedsgrad.

For det fjerde tror jeg, at medejendomsret fører til en højere grad af, skal vi sige identifikation eller samhørighed mellem erhvervsliv og ansatte. Jeg tror altså, at de ofte kunstige skel, som kan opbygges, vil blive nedrevet, når man ser, at der er en fælles interesse, som langt overstiger de skel, man kan opstille. Jeg tror, at denne identifikation, denne følelse af samhørighed, er væsentlig. Jeg tror også, det vil være med til at øge det samlede udbytte, at det er de mange, der kommer til at bestemte, hvordan virksomheden bliver ledet, hvordan udviklingen kommer til at gå. Det mener jeg der er nogle væsentlige begrundelser for.

Jeg tror, vi kan lære af det forrige århundrede. Da voksede nemlig andelsbevægelsen frem, som repræsenterede den tids spredning af ejendomsretten. I andelsvirksomhederne blev arbejdere og kapital knyttet sammen. Gennem medejendomsretten til produktionsvirksomhederne og gennem brugsforeningerne blev den enkelte landmand engageret i produktens vej fra stalden helt ud til forbrugerne. Det er i nogen grad den model, jeg mener vi må prøve at overføre til situationen i dag.

I dag har vi jo også haft en debat om frivillige kontra obligatoriske ordninger. For mig går hovedskellet mellem kollektivism og det individuelle. Når det gælder det frivillige og det obligatoriske, kan vi undertiden komme ud i noget ordkløveri, men der er nogle forskelle. Samtidig må vi være klar over, at der er forskellige former for tvang, og at der også er frivillige ordninger med en vis lovre-

guling. Det er for mig at se den sidste model, som bedst passer til den virksomhedsstruktur, vi har: frivillige ordninger, men kombineret med lovgivelinger.

Dansk erhvervsliv rummer en mangfoldighed af organisationsformer, ejerforhold og medarbejderrelationer. Hvad der på én virksomhed kan være rimeligt og naturligt, kan på en anden virksomhed give helt urimelige resultater. Derfor skal vi ikke sådan pladask trække noget ned over alle virksomheder, som simpelt hen ikke passer til de pågældende virksomheder, og som ikke fremmer det, vi vil fremme. Men lovgivning af forskellig type kan der være brug for, og om man så skal kalde sådan noget frivilligt eller obligatorisk, er mindre afgørende; vi må passe lidt på, at vi ikke kommer ud i en forkert diskussion. Det afgørende er, at ordningen er knyttet til den enkelte person, altså at vi afviser kollektivismen, og at vi på den måde gør ordningen frivillig. Men der kan være forskellige lovgivelinger, som er nødvendige for, at ordningerne virkelig kan blive kød og blod og ikke blot teoretiske betragtninger.

Efter disse bemærkninger vil jeg sige lidt om de enkelte forslag, og jeg vil begynde med SFs forslag.

Jeg har prøvet på at læse SFs forslag også i lyset af den historiske beretning – for det er den jo næsten blevet – af 19. juni 1986 afgivet af politisk-økonomisk udvalg, som jo ikke mindst hr. Svend Auken er vendt tilbage til. Jeg synes nok, at SFs forslag er et interessant fortolkningsbidrag til denne beretning. I et af punkterne hedder det, at man skal »øge virksomhedsopsparingen og tilførslen af risikovillig kapital for at fremme investeringer og teknologisk fornyelse i virksomhederne«.

Jeg har lidt vanskeligt ved at se, at SFs forslag om nationalisering og også nogle af de kritiske bemærkninger, som hr. Svend Auken kom med om SFs forslag, skulle kunne fremme f.eks. denne målsætning. Jeg mener, at SFs forslag er en demonstration af, hvor langt de tre partier, som afgav denne beretning, står fra hinanden.

SFs forslag er på ingen måde spiseligt for os. Vi mener, det vil fremme en samfundsmodel af tvang og ikke tilskynde til, at det gror frem naturligt.

Sammenlignet med SFs forslag er Socialdemokratiets da bedre, men Socialdemokratiets lider stadig væk af kollektivismetanken. I